

Мектептин өнүгүүсүнүн планы

Свердлов районундагы №94 жалпы орто билим берүү мектеби

Мектептин өнүгүүсүнүн планы-келечектеги жаш өспүрүмдөрдүн өнүгүүсүнө карата мектептин жана жергиликтүү коомчулуктун өкүлдөрүнүн мектептин өнүгүүсү боюнча биргелешкен аракеттери тууралуу жана бирдиктүү позициядагы көз караштарды чагылдырган документ.

Мектептин

миссиясы:

Алган билимин пайдалана
билген, коомдо өзүнүн ордун
таба алган активдүү,
билимдүү окуучуларды
тарбиялоо

СВЕРДЛОВ РАЙОНУНУН
№94 ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ
БЕРҮҮ МЕКТЕБИ

0028738, Кыргыз Республикасы,
Бишкек шаары, Дордой ж/к., 12 көч.,
н/ж.
тел. 0312 90-72-57
dordoi94@gmail.com
ИНН: 00909201510175

СВЕРДЛОВСКИЙ РАЙОН
СРЕДНЯЯ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ШКОЛА № 94

0028738, Кыргызская Республика,
город Бишкек, ж/м Дордой, ул. 12, б/н
тел. 0312 90-72-57
dordoi94@gmail.com
ИНН: 00909201510175

БУЙРУК

ПРИКАЗ

№ 132 2022- жылдын «27» 12

Мектептин өнүктүрүү планын түзүү жөнүндө

Келечектеги жаш өспүрүмдөрдүн өнүгүүсүнө карата жана жергиликтүү коомчулуктун өкүлдөрүнүн мектептин өнүгүүсү боюнча биргелешкен аракеттери тууралуу жана бирдиктүү позициядагы көз караштарды ишке ашыруу максатында буйрук кыламын:

1. Мектептин өнүгүүсүнүн перспективасын так жана бирдиктүү ишке ашыруу үчүн төмөндөгү курамда комиссия түзүлсүн:

1. Ажыгулова Кеңже Кадыровна-директордун милдетин аткаруучу
2. Касымова Бактыгүл-окуу тарбия иштери боюнча директордун орун басары
3. Бектурганова Нургул-башталгыч класстардын окуу тарбия иштери боюнча директордун орун басары
4. Самүдүнова Айсалкын-тарбия иштери боюнча директордун орун басары
5. Боронбаев Эгемберди-чарба иштер боюнча директордун орун басары
6. Батыркулова Ырыс-уюштуруучу
7. Орозалиева Таңчолпон-мамлекеттик тил боюнча директордун орун басары
8. Мамытова Айчүрөк-мектептин профкому
9. Усубакунова Дамира-китепканачы

2. Түзүлгөн комиссия 5 жылдык мектепти өнүктүрүү планын иштеп чыгышсын.

3. Буйрукту аткарууну жана көзөмөлдөөнү өзүмө калтырам.

Директордун милдетин аткаруучу:

Ажыгулова К.К

Мазмуну

№	Аталышы	Беттери
	Киришүү	3
1	1-БӨЛҮМ. Программанын паспорту	4-9
2	Билим берүү мекемеси жөнүндө маалымат.	9
3	Мектептин көйгөйлөрүн жана анын себептерин талдоо	10
4	№94 ЖОББ мектебинин SWOT-анализи	10
5	№94ЖОББ мектебинин миссиясы	11
6	Билим берүү ишмердүүлүгүнүн принциптери	12
7	Орто мектепти аяктаган модель	13
8	№94ЖОББ мектебинин мугалиминин модели	14
9	2-БӨЛҮМ. №94 жалпы орто мектебинин 2022-2027-окуу жылына стратегиялык өнүгүү планы	15-31
10	Материалдык-техникалык базаны өнүктүрүү жана финансылуу	32-33
11	Билим берүүдөн күтүлгөн натыйжалар	34-35

КИРИШҮҮ

Бул Өнүктүрүү программасы (мындан ары – Программа №94 ЖОББ мектебинин муниципалдык бюджеттик жалпы билим берүү мекемесин (мындан ары –) узак мөөнөткө өнүктүрүү стратегиясын аныктайт. 2022-2027-ж. Өнүгүү программасы билим берүү мекемесинин өнүгүү стратегиясын, билим берүү процессинин максаттарын жана милдеттерин аныктаган, мындан аркы өнүгүүнүн келечектүү жолдорун, бул жолдо келип чыгышы мүмкүн болгон көйгөйлөрдү жана аларды жоюуну болжолдоочу, стратегиялык пландоону башкаруу документи болуп саналат. Билим берүү мекемеси катары мектептин өзгөчөлүктөрү.

Билим берүү саясатынын программалык артыкчылыктары:

- билим берүүнү гумандаштыруу принциптери;
- мамлекеттик жана коомдук уюмдардын, илимий, маданий, билим берүү мекемелеринин жогорку билимдүү, жогорку уюшкан жана дени сак өсүп келе жаткан муунга болгон муктаждыктарын;
- калктын ар турдуу социалдык топторунун умуттөрүн орундатуу
- окуучулардын жетишкендиктеринин өсүшүнө дем беруучу шарттарды тузуу.

Өнүктүрүү программасында төмөнкүлөрдү чечүүнүн зарылчылыгы эске алынат:

- билим берүүнүн сапатын жана жеткиликтүүлүгүн жогорулатуу, окутуунун жана тамактандыруунун жаңы ыкмаларын киргизүү, билим берүүнүн мазмунун жаңылоо;
- бардык деңгээлдердеги жалпы билим берүүнүн федералдык мамлекеттик билим берүү стандарттарын киргизүү
- кесиптик стандартка ылайык педагогикалык кадрлардын кесиптик компетенттүүлүгүн жогорулатуу:
- мамлекеттик жана коомдук башкаруунун принциптеринде мектепте башкаруу процесстерин куруу.

Өнүгүү программасын иштеп чыгуу мектептин болгон шарттарын жана ресурстарын талдоону алуу менен ишке ашырылган. Бул программаны даярдоодо мектеп тарабынан ишке ашырылып жаткан билим берүү программасынын негизги жоболору да эске алынган. Өнүгүү программасынын пландаштырылган долбоорлорун ишке ашыруу окуучулардын ден соолугун сактоонун жана алардын жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүүнүн шартсыз зарылдыгын түшүнүүнү эске алуу менен ишке ашырылат. Бул мезгил билим берүүнүн бардык баскычтарында окуучуларга билим берүүнүн максаттарына жана милдеттерине жетишүү үчүн аныкталат.

1-БӨЛҮМ.

№94 ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКТЕБИНИН СТРАТЕГИЯЛЫК ӨНҮГҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН ПАСПОРТУ

Программанын аталышы	Бишкек шаарынын Свердлов районундагы №94 жалпы орто билим мектебинин өнүгүү программалары
Программаны иштеп чыгуу үчүн негиз. Нормативдик база	<ul style="list-style-type: none"> ● Кыргыз Республикасынын Конституциясы; ● Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» Мыйзамы; ● Окуу планы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 23.09.2017-жылдагы №1110/1 буйругу менен бекитилген жалпы билим берүү уюмунун базистик окуу планынын негизинде Кыргыз Республикасынын №32 30.08.2017-жыл менен макулдашылган жана бекитилген. ● Кыргыз Республикасынын мектеп окуучуларынын 2020-жылга чейин билим берүү концепциясы; ● Балдардын укуктары жөнүндө конвенция; ● Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы № 403 “Мугалимдердин статусу жөнүндө” Мыйзамынын токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын мектепке чейинки билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты. ● Министрликтин «Мугалимдердин статусу жөнүндө» мыйзамы; ● Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин “Мектептери жөнүндө” убактылуу жобосу – Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2014-жылдын 2-августундагы 585/1 буйругу менен бекитилген; ● «Жалпы билим беруу уюмдарында окуучулардын тамактануусун уюштуруу жонундо» Кыргыз Республикасынын мыйзамы ● №94 ЖОББ мектебинин уставы:
Негизги иштеп чыгуучу	№94 ЖОББ мектебинин директорунун милдетин аткаруучу Ажыгулова Кенже Кадыровна
Программаны аткаруучулар	Администрация, педагогикалык жамаат, кызматкерлер, окуучулар, окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү), №94 жалпы орто билим берүү мектебинин социалдык өнөктөштөрү
Программаны башкаруу администрациясы	Программанын аткарылышын мектептин башкаруу кеңеши, педагогикалык кеңеш, администрация башкарат.
Ишке ашырууну контролдоо	№94 жалпы орто билим берүү мектебинин директору, директордун орун басарлары, Билим берүү жана өнүктүрүү борбору.

<p>Программанын максаты; Мектептин максаты:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гармониялуу өнүккөн инсанды, анын дүйнө таанымын, өз алдынча билим алууга, чыгармачылык менен өзүн-өзү ишке ашырууга, өз тагдырын өзү аныктоого жана тынымсыз өзгөрүп туруучу жашоо шарттарына көнүүгө, билим берүүгө даяр жана өзүнүн ийгиликтүү жашоосу жана гүлдөп-өскөн, туруктуу өнүгүү коому үчүн жеке жоопкерчиликти ала алат; 2. Мыйзамдын талаптарына ылайык билим берүү кызматын көрсөтүү боюнча мамлекеттик (муниципалдык)тапшырманы аткаруу максаты билим берүү уюмунун ишинин өзгөрүлбөс бөлүгү. 3. Билим берүү уюмунун ишинин варианттык бөлүгү. Максаты: мектептеги окуу процессин заманбап коомдук жана мамлекеттик керектөөлөргө жооп берген жана бардык мугалимдердин инновациялык педагогикалык технологияларды колдонуусу менен мүнөздөлгөн жаңы сапаттык деңгээлге чыгаруу; 4. Мыйзамдын талаптарына ылайык билим берүү кызматын көрсөтүү боюнча мамлекеттик тапшырманы натыйжалуу аткаруу; 5. Өлкөбүздүн билим берүү стратегиясына ылайык билим берүү уюмунун туруктуу өнүгүүсү үчүн шарттарды камсыз кылуу; 6. Мектепте интеллектуалдык жана руханий-адептик маданиятка негизделген билим берүү мейкиндигин түзүү, ден соолукту чыңдоого жана окуучулардын коомдогу жеке ийгилигинин калыптанышына салым кошуу. 7. Мектептин билим берүү системасын өнүктүрүү; 8. Окуучунун инсандыгын жалпы интеллектуалдык жана адеп-ахлактык жактан өнүктүрүү үчүн психологиялык жактан ыңгайлуу билим берүү чөйрөсүн түзүү; 9. Билим берүүнүн мазмунун жаңылоо, мыктыларга негизделген формаларды жана методдорду киргизүү. Билим берүү тармагындагы педагогикалык тажрыйба жана мамлекеттик билим берүү стандарттарынын билим берүү компонентин натыйжалуу ишке ашырууга салым кошуу.
<p>Программанын максаттары</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Билим берүү кызматтарынын жогорку сапатына жана жеткиликтүүлүгүнө жетишүү. ● Окуучулардын сапаттуу билим алууга мотивациясын жогорулатууга көмөктөшүүчү жаңы билим берүү технологияларын киргизүү аркылуу негизги жана кошумча билим берүүнүн түзүмүн жана мазмунун модернизациялоо; ● Ийкемдүүлүктү жана структуралык ырааттуулукту камсыз кылуу. ● Комплекстүү максаттуу программаларды ишке ашыруу аркылуу мектептин бөлүмдөрү ● сапатты, вариативдүүлүктү жана билим берүүнү жакшыртуу

	<p>механизмин иштеп чыгуу. муктаждыктары бар мектептик билим берүүнүн бардык баскычтарында кошумча билим берүүнүн болушу;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● администрациянын жана бүткүл коллективдин жекече тарбиялык милдеттерине негизделген кызмат көрсөтүүлөр мектептерде окуучулардын жана алардын мугалимдеринин толук, кызыктуу жана бай жашоосу үчүн бардык шарттарды түзүү болуп саналат - окууда, класстан тышкаркы иш-чараларда, "окуучу-мугалим" биргелешип түзүү. , илимий-методикалык иш –чаралар. ● маданий деңгээлин жогорулатуунун руханий-адептик өнүгүүсү үчүн шарттарды түзүү, ● окуучулардын патриоттук жана жарандык позициясын өнүктүрүү; ● окуучулардын жана мугалимдердин ден соолугун сактоо жана чыңдоо, билим берүү ишинин субъекттерин психологиялык-педагогикалык колдоону өнүктүрүү; ● кызматкерлердин профессионалдык компетенттүүлүгүн жогорулатуу, инновациялык ишмердүүлүккө педагогикалык багыттын жалпы маданий деңгээлинин сапатын жогорулатуу, заманбап маалыматтык жана компьютердик технологияларды колдонуу; ● мамлекеттик жана коомдук башкаруу системасын өркүндөтүү; ● мектептин материалдык-техникалык базасын олуттуу жаңылоо; ● тоскоолдуксуз чөйрөнү камсыз кылуучу инфраструктураны өнүктүрүү;Мугалимдер жана башка кызматкерлер менен натыйжалуу келишимдин негизинде эмгек акыны төлөөнү оптималдаштыруу;
<p>Программаны ишке ашыруу боюнча мектептин негизги иш-чаралары</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жаңы билим берүү стандарттарына өтүү, Жалпы билим берүүнүн заманбап механизмдерин, мазмунун жана технологияларын иштеп чыгуу. Билим берүүнү жекелештирүү. 2. Таланттуу балдардын билим берүү ишин аныктоо жана колдоо системасын өнүктүрүү; 3. Педагогикалык кадрлардын кесиптик компетенттүүлүгүнүн деңгээлин жогорулатуу. Инновациялык ишмердүүлүк. 4. Мектептин инфраструктурасын өнүктүрүү 5. Окуучулардын ден соолугун сактоо жана чыңдоо 6. Мектептин өз алдынчалыгын жана ачыктыгын кеңейтүү. Билим берүү маалыматтык чөйрөсүн өнүктүрүү
<p>Программаны ишке ашыруу үчүн зарыл болгон ресурстар менен</p>	<p>Мектеп программаларды ишке ашыруу үчүн зарыл болгон кадрдык, маалыматтык, илимий-методикалык, мотивациялык, нормативдик-укуктук, материалдык-техникалык жана финансылык ресурстар менен камсыз кылынат.</p>

Программаны ишке ашырууну ресурстук камсыздоо.	
Программаны ишке ашыруунун мөөнөтү	2022-2027 жылдары
Программаны ишке ашыруунун этаптары	1-этап (2022-2023) - даярдоо. Мектептин өнүктүрүү программасын иштеп чыгуу: билим берүү жана тарбиялоо долбоорлору, долбоорду коргоо, тестирилөө жана ишке ашыруу 2-этап - (2024-2025-жж.) - өткөөл Практикалык долбоорлорду тууралоо, атайын окуу процессин уюштуруу; 3-этап- (2026-2027-жылдар) - жыйынтыктоочу өзүн-өзү башкаруу жана окутуу, окутуу жана натыйжаларга эксперттик баа берүү.
Өнүгүү программасынын максатын жана милдеттерин ишке ашыруунун негизги ресурстары	<ul style="list-style-type: none"> ● Мектепти инновациялык өнүгүү процессине тартуу, ошондой эле кыргыз тилиндеги маалыматтык билим берүү мейкиндиги. ● Адам ресурстарынын жогорку деңгээли ● Материалдык-техникалык шарттардын болушу ● Билим сапатын баалоо системасынын иштеши ● Долбоорду башкаруунун болушу;
Финансылык камсыздоо	Программаны ишке ашыруу каржылоонун ар кандай булактарынын эсебинен камсыз кылынат: жергиликтүү бюджеттин жана кошумча тартылган каражаттардын (демөөрчүлүк каражаттары, ыктыярдуу кайрымдуулук каражаттары, гранттык программалар) эсебинен камсыз кылынат.
Күтүлгөн жыйынтыктар	<p style="text-align: center;">Билим берүүдөн күтүлгөн натыйжалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Окутуу сапатынын туруктуу деңгээли. ● Туруктуу окуу мотивациясы. ● Окуучулардын өзүн-өзү сыйлоо сезимин жогорулатуу. ● Мектепке карата позитивдүү мамиле. ● Негизги компетенцияларды өнүктүрүү (чыгармачыл ой жүгүртүү, маалыматтык коммуникация компетенциялары, долбоордук, социалдык, изилдөө); ● Окуучулардын жана мугалимдердин МКТ боюнча жогорку сабаттуулугу ; ● Презентацияларды өз алдынча даярдоо жана

түшүнүктүүлүк үчүн компьютердик технология боюнча жогорку сапаттагы билимге ээ болуу; .

- Белгилүү бир билим берүү темасын изилдөө үчүн виртуалдык лабораториялардын мүмкүнчүлүктөрүн колдонуу менен онлайн сабактарды өткөрүү;
- Өзүңүздүн веб-баракчаңызды түзүү жана билим берүүчү интернет форумдарга сабаттуу катышуу мүмкүнчүлүгү; ...
- Сунуш кылынган көптөгөн интернет-ресурстардын ичинен өзүн калыптандыруу мүмкүнчүлүгүн берген маанилүүсүн тандап алуу.
- Окуучулардын маданиятынын деңгээлин көтөрүү, патриоттуулукка тарбиялоо жана активдүү жарандык позициясын калыптандыруу.

Педагогикалык, илимий-методикалык натыйжалар:

- Заманбап билим берүү технологияларын жана ыкмаларын билүүнүн жогорку сапаты. ...
- Кесиптик демилгелердин пайда болушу жана аларды мектепте инновациялык программаларда жана долбоорлордо ишке ашыруу.
- Адаптивдик мектеп концепциясын ишке ашырууну камсыз кылуучу методикалык жана дидактикалык материалдар.
- Педагогикалык жамааттын билим берүүдөгү инновациялык ишмердүүлүккө мотивациясынын динамикасы.

Уюштуруу жана башкаруу натыйжалары.

- Инновациялык иштеп чыгуулар менен мугалимдердин үлүшүн көбөйтүү.
- Билим берүүнү модернизациялоонун актуалдуу маселелери жана өнүктүрүү программасын ишке ашыруу багыттары боюнча квалификациясын жогорулаткан мугалимдердин үлүшүн көбөйтүү.
- Билим берүүнүн сапатын баалоо жана мониторинг

	<p>жүргүзүү системасын түзүү.</p> <p>Социалдык натыйжалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Идентификатордук каттоодо турган балдардын жүрүм-турумунан баш тартуунун үлүшүнүн азайышы. ● Окуучулардын жеке компетенцияларын калыптандыруу аркылуу алардын билим берүү жана социалдык мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү. ● Балдар менен биргелешкен долбоорлорго жана билим берүү иш-чараларына катышуу аркылуу социалдык коомчулукту бекемдөө. ● Мектептин оң имджен калыптандыруу жана чыңдоо.
Е-mail дареги	Dordoi94@gmail.com
Программанын аткарылышын контролдоону уюштуруу системасы	Мектептин өзүн өзү текшерүү, анын жыйынтыгы мектептин сайтында жайгаштырылган. Ата-энелердин жалпы чогулушунда директордун жылдык отчету жана мектеп сайтында. Аралык жыйынтыктар педагогикалык кеңештин жыйналыштарында, предметтик педагогикалык кеңешмелерде, административдик чогулуштарда талкууланат.
Программаны ишке ашыруу механизми Программа	Программа системалык-иштиктүү мамиленин негизинде өркүндөтүүчү инсанга багытталган билим берүү механизминде ылайык ишке ашырылат. Мектепти башкаруу ресурстук ыкманын негизинде ишке ашырылат.
Негизги багыттардын тизмеси	<p>1-багыт. Билим берүүнүн сапатын жогорулатуу;</p> <p>2-багыт Тарбиялык иштер</p> <p>3-багыт. Мугалимдердин инновациялык ишмердүүлүгүнүн сапаты.</p> <p>4-багыт Психологиялык кызматты өнүктүрүү</p> <p>5-багыт. Мектептин материалдык-техникалык базасын өнүктүрүү</p>
Программаны бекитүү жөнүндө буйрук	Билим берүү мекемесинин кызматкерлеринин жалпы чогулушу тарабынан 2021-жылдын 26-августундагы № 1 Протоколу, ата-энелер кеңешинин пикирин эске алуу менен кабыл алынган, 2021-жылдын 26-августундагы № 1 Протоколу директордун 03.09.2021-жылдагы № 140 буйругу менен бекитилген.

3. Мектептердин көйгөйлөрүн жана алардын себептерин талдоо

Акыркы үч жылдагы иш-чаралардын жыйынтыктарын талдоо белгилүү бир жагдайларды эске алуу менен мектептин ишинин натыйжалуулугун жогорулатуу үчүн чечүүнү талап кылган бир катар көйгөйлөр аныктады:

Өнүктүрүүнүн артыкчылыктары: мугалимдердин «горизонталдуу» өсүшү (педагог-новатор, окутуучу-изилдөөчү);

- ырааттуу түрдө төмөн билим берүү натыйжаларын көрсөткөн окуучулардын ортосундагы ажырымды кыскартуу, алардын ийгиликтүү окуучу статусуна өтүү аркылуу
- окуучулардын функционалдык сабаттуулугун жогорулатуу;
- балдарга кошумча билим берүүнү, мектептен тышкаркы иштерди уюштуруу үчүн окуу-материалдык базаны жаңыртуу;
- формалдуу эмес (балдарга кошумча билим берүүнүн чегинен тышкары) жана формалдуу эмес (ММК, Интернет) билим берүүгө тартылган балдардын санынын өсүшү;
- таланттуу балдарды аныктоонун жана колдоонун натыйжалуу механизмдерин издөө:
- спорттук-массалык иштердин натыйжалуулугун жогорулатуу;
- жаңы стандарттар боюнча окутуу билим берүүнүн сапатын баалоо системасын өркүндөтүү, билим берүү жана мектептен тышкаркы жетишкендиктерди баалоодо объективдүүлүктү жана айкындуулукту камсыз кылуу, билим берүү кызматтарын керектөөчүлөр үчүн баалоонун натыйжаларынын жеткиликтүүлүгү.

№94жалпы орто билим берүү мектебинин өнүктүрүү SWOT-анализи

Жаңы мектептин негизги милдети – стандарттуу эмес ой жүгүртүүсү бар, илимий изилдөөлөргө ыктаган, анын жыйынтыгын ишке ашырууга даяр жаштарды тарбиялоо. Бугунку кундун проблемасы — азыркы кездеги адамдык жана материалдык ресурстардын жетишсиздигин эске алып, мектеп баланын кемчилдигинин бардык жактан жакшы өнугушу учун, анын турмуштук жана профессионалдык жактан өз аядынча болушу учун шарттарды тузушу керек. Мына ушуга байланыштуу ал өзүнчө обочолонгон

институт катары эмес, социализациянын партнердук институттары менен комплекстуу өз ара аракеттеринде кароо керек.

Азыркы шарттарда социалдык-маданий агартуу комплекстери орун алган бир катар проблемаларды чече алат. Социалдык-маданий комплекстерди интеграциялоо, кооперациялык негизде өнүктүрүү ж.б. тармактык өз ара аракеттенүү мектептин социалдык чөйрөсүнүн мүмкүнчүлүктөрүн, анын адамдык жана материалдык ресурстарын, жаңы билим берүү технологияларын натыйжалуу пайдаланууга мүмкүндүк берет. Заманбап мектепте жаранды жана патриотту тарбиялоонун натыйжалуу формаларын тандоо маселеси курч көйгөй бойдон калууда. Бул жагынан мектеп окуучуларынын дүйнөгө болгон көз карашын калыптандырууда элдик педагогиканын методдору чечүүчү роль ойной алат.

Бай билим берүү чөйрөсүн жана мекеменин уюштуруу маданиятын түзүү, иштелип чыккан нормаларды жана баалуулуктарды педагогикалык жана окуучулук жамааттар тарабынан кабыл алуу, ата-энелер жана социалдык өнөктөштөр менен өз ара аракеттенүү, тышкы чөйрөнү максаттуу долбоорлоо мектептин эффективдүү ишмердүүлүгүнүн шарты болуп саналат.

Программа мекемедеги билим берүү процессинин көйгөйлүү талдоосун жана мурунку өнүктүрүү программасын ишке ашыруунун алкагындагы иштердин натыйжаларын, билим берүү комплексинин болгон шарттарын жана ресурстарын эске алуу менен түзүлгөн. Анализди камтыган SWOT анализ технологиясы колдонулган мекеменин билим берүү чөйрөсүнүн күчтүү жана алсыз жактары, тышкы чөйрөдө болгон мүмкүнчүлүктөр жана тобокелдиктер.

Мекеменин өнүгүүсүн башкаруу милдеттери азыркы учурда көйгөйлөрдү мажбурлоонун жана чечүүнүн жалпыланган ыкмаларын колдонуу зарылчылыгы менен ого бетер курчуп баратат.

Проблемаларды жалпыланган түрдө талдоо ачык катары жалпы билим берүү уюмунун жоопкерчилигинин белгиленген чөйрөлөрүндө жалпыланган түрдө системаны swoT анализи аркылуу кароого болот, ал мекеменин өнүгүүсүндөгү ички басымдуу факторлорду мүмкүнчүлүктөрдү жана тобокелдиктерди аныктоону камтыйт. Жетишилген натыйжалар менен талаптардын, каалоолордун жана келечектин ортосунда жардыруу сыяктуу айрым көйгөйлөр каралды.

Уюм үчүн маанилүү болгон мүнөздөмөлөрдү аныктоо мектеп жамаатынын жумушчу тобу тарабынан эксперттик баа берүү жана топтук талкуулоо жол-жобосу аркылуу ишке ашырылат.

Мекеменин уч жылдык ишин ар тараптуу талдоо окуучулар коллективдеринин жетишилген ийгиликтерине гана баа бербестен, мектептин разряддык режимде ишинин эффективдуулугун төмөндөтүп жаткан проблемаларды да аныктоого мумкундук берди.

5. Билим берүү иш-аракеттеринин принциптери:

- мугалимдин эмгегин жана окуучулардын тарбиялык ишмердүүлүгүн уюштуруудагы максатка ылайыктуулук принциби:

- билим берүүнүн үзгүлтүксүздүгүнүн принциби, билим берүүнүн ар бир деңгээлинде окуучунун субъективдүүлүгүн сактоо, психологиялык билимдин интегралдык системасын куруу жана жеке билим берүү маршрутун ишке ашырууда баланы педагогикалык колдоо;

- бул илимдин кесилишинде иштөөгө жөндөмдүү адистерди даярдай турган билим берүү, ага муктаждык азыркы мезгилде болуп жаткан жана жалпы интеграцияга жана маалыматтык технологияларга байланыштуу сөзсүз түрдө өсө берет;

- окуучулардын билим берүү мейкиндигин кеңейтүү принциби, алардын жөндөмдүүлүктөрүн, кызыкчылыктарын жана ыктыярлыктарын эске алуу;

- ар кандай курактагы балдардын орто атайын жана жогорку билим алганга чейин билимдерин дайыма толуктоону жана кеңейтүүнү камсыз кылуучу билим берүүнүн үзгүлтүксүздүк принциби. Үзгүлтүксүз билим берүү билим берүүнүн ар бир деңгээлинде окуу курстары, билим берүүчү атайын курстар, предметтен жогору бааланган программалар аркылуу ишке ашырылат;

- кошумча билим берүүнүн программасынын ар тараптуулугу жана индивидуализациясы, окуу дисциплиналарынын мазмунун жана өнүктүрүүчү, бош убакытты ар бир студенттин өз алдынча ишке ашыруу принциби;

- өз тагдырын өзү чечуу процессинде интеграциялык принципти ишке ашырууда, окуучулардын жана мугалимдердин өнүктүрүү, бош убактысын өткөрүү ишин жүзөгө ашырууда жеке жана коомдук мамилелерди айкалыштыруу принциби;

- билим берүү ресурстарынын ар бир окуучуга жана мугалимге максималдуу жеткиликтүүлүгү принциби.

№94 ЖОББ мектебинин миссиясы

Заманбап мектеп эффективдүү болушу керек, ал эми эффективдүүлүк туруктуулукту жана узак мөөнөттүү маанилүү жетишкендиктерди жана мектептин өзүнүн өзгөчөлүгүн жана позитивдүү он образын сактоону шарттайт. Ошентип, мектепте Программаны ишке ашыруунун натыйжасы системалуу, өз алдынча, жалпыланган иш-аракет болуп саналат, мында адам өзүнүн жөндөмдүүлүгүн жана өзүнүн образын көрсөтө алган. Ошентип, мектептин каалаган келечегинин концепциясынын мындай көрүнүшү биздин миссиябызды аныктоого мүмкүндүк берет: №94 ЖОББ мектебинин миссиясы: Алган билимин пайдалана билген, коомдо өзүнүн ордун таба алган активдүү, билимдүү окуучуларды тарбиялоо. №94 жалпы орто билим берүү мектебинин миссиясы балага ар кандай илимдерди үйрөтүү, гармониялуу өнүккөн, коммуникативдик жөндөмгө ээ, руханий баалуулуктарга ээ, өз ордун таба турган инсанды тарбиялоо заманбап дүйнө.

№94 ЖОББ мектебинин өнүгүүнүн жаңы этабынын миссиясы – окуучулардын интеллектуалдык, руханий, жарандык, социалдык, инсандык бузулушу, алардын өзүн-өзү өнүктүрүүсү жана өзүн көрсөтүүсү менен сугарылган жогорку сапаттагы билим алуу үчүн шарттарды түзүү, бул социалдык жактан ийгиликке жетишүү. ийгилик, чыгармачылык, физикалык ийгиликтердин айырмачылыктары, жаңы билим берүү технологияларын бекемдөө аркылуу окуучулардын маданий ден соолугун өнүктүрүү, мектеп мугалимдеринин мектеп окуучулары алган кесиптик стандарттын талаптарына шайкештиги окуучуларга сапаттуу билим берүү үчүн шарттарды түзүү.

Бул аларга заманбап дүйнөдө ийгиликтүү болууга жана эмгек рыногунда атаандаштыкка жөндөмдүү болууга, жарандык бийликтин активи катары окуучунун чыгармачыл, биргелешкен компетенттүү инсанды калыптандырууга мүмкүндүк берет, юридикалык жана физикалык, өзүн-өзү чечүүгө даяр, кесиптик чеберчиликти ар бир мугалим, тарбиялык мамилелердин бардык катышуучуларынын өз ара аракети.

Өсүү аркылуу өзүн-өзү өркүндөтүү мектептин миссиясы төмөнкүлөргө байланыштуу:

Окуучуларга:

Өзүн өзү аныктай алган билимдүү руханий-адептик чыгармачыл инсанды калыптандыруу үчүн шарттарды түзүү: дайыма өзгөрүп туруучу комплексте өз ордун табуу чындыкка, өзүнүн интеллектуалдык жана чыгармачылык жөндөмдүүлүгүн ишке ашырууга, сергек жашоо образын жүргүзүүгө.

Мугалимдерге :

Ар бир мугалимге интеллектуалдык жана чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн ишке ашыруу үчүн зарыл болгон ишмердүүлүк чөйрөсүн камсыз кылуу, үзгүлтүксүз өз алдынча билим алууга, жигердүү билим алууга муктаждыкты калыптандыруу.

Ата – энелерге :

Ата-энелерге карата окуучунун инсандык укуктарын коргоону, анын психологиялык жана физикалык коопсуздугун, өспүрүм курагын сактоону кепилдеген шарттарда өз баласына сапаттуу билим берүүгө, бул ага билим берүүнүн андан аркы траекториясын тандоодо атаандаштыкка жөндөмдүү болууга мүмкүндүк берет; аларды мектеп менен биргелешкен иш-чараларга тартуу;

Социалдык коомчулукка:

Учурдагы коомдук тартип: социалдык тарбия берүүнүн жана окуучунун инсандыгын азыктандыруунун маанилүү фактору катары айылдын социалдык чөйрөсүн жакшыртуу. Миссия ошондой эле «Мектеп окуучусунун моделин» жана «Мектептин мугалиминин үлгүсүн» аныктайт.

№94 ЖОББ мектебинин бүтүрүүчүсүнүн модели

Мектепти бүтүргөндө окуу жайын бүтүргөнгө чейин белгилүү сапаттар жана компетенциялар калыптанышы керек.

Жогорку мектептин образы – бул социалдык интеграцияланган, компетенттүү жана мобилдүү, өзүн өзү аныктоого жана өзүн өзү өнүктүрүүгө жөндөмдүү, заманбап коомдогу конкреттүү жана кесипкөй турмуштун толук кандуу жана натыйжалуу катышуучусу.

Инсандык-жогорку маданияттуу-социалдык активдуу-интеллектуалдык-гумандуу. Бүтүрүүчүлөрдүн компетенциялары:

1. Моралдык сапаттар

- Өз индивидуалдыгын андоо, өзүн-өзү сыйлоо;
- Тез өзгөрүүчү жашоо шарттарына көнүү жөндөмү;

- Максат коюу, пландоо, убакыт бөлүштүрүү;
- Жигердүү психикалык иш жөндөмдүүлүгү;
- Проблемаларды чечүүдө жана иш-аракеттердин багытын тандоодо өз алдынчалык;
- Чагылдыруу, критикалык ой жүгүртүү жөндөмдүүлүгү.

2. Жеке сапаттар

- маалымат менен компетенттүү иштөө
- Өзүн-өзү өнүктүрүү, өз алдынча билим алуу, өзүн-өзү өркүндөтүү, жашоодо өзүн-өзү ишке ашыруу жөндөмдүүлүгүнө ээ болуу;
- адекваттуу өзүн-өзү сыйлоо, өз иш-аракеттери үчүн жоопкерчилик;
- чыгармачыл ой жүгүртүү, чыгармачылык;
- социалдык жана моралдык ишенимдер; Этикалык жана эстетикалык маданият.

3. Социалдык компетенциялар

- социалдык жетилгендик, коомдун мүчөсү катары өзүн аңдоо;
- чыр-чатактарды алдын алуу жана чечүү жөндөмдүүлүгү;
- өз оюн жүйөлүү билдирүү, маалыматтык чөйрөдө өзүн багыттоо, азыркы турмуштун негизги көйгөйлөрүн, руханий баалуулуктар дүйнөсүндө багыт алуу жөндөмү;
- коомдун маалыматтык-коммуникациялык мейкиндигинде багыт алуу;
- патриотизм жана жарандык;
- сергек жашоо образын жургузуу, жалпы физикалык өнүгүү.

4. Билим берүү компетенциялары

- билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарында аныкталган билимдерди, көндүмдөрдү өздөштүрүү;
- тарбиялык иш-чаралардын маанисин аңдап билүү, жекече билим берүү траекториясын калыптандыруу;
- өзүн-өзү тарбиялоонун универсалдуу көндүмдөрүн, акыл ишинин ыкмаларын өздөштүрүү
- жигердүү интеллектуалдык чыгармачылык менен алектенүүгө мүмкүндүк берүү;
- жаны жана информациялык технологияларды практикалык жактан иштеп чыгуу;

- эрудиция, кеңири көз караш.

5. Бүтүрүүчүнүн өз алдынча таанып-билүү иш-аракети

- негизги компетенттүүлүгү билимдерди алуу ыкмаларын өздөштүрүү
- билим берүү маалыматы менен акылдуу иштөө;
- жарандык жана коомдук ишмердүүлүк чөйрөсүндөгү компетенттүүлүк (жарандын, шайлоочунун, керектөөчүнүн ролдорун аткаруу) ;
- социалдык-эмгектик ишмердүүлүк чөйрөсүндөгү компетенттүүлүк:
- эмгек рыногундагы кырдаалды талдоо, баалоо жөндөмдүүлүгү;
- өзүнүн кесиптик мүмкүнчүлүктөрү;
- үй чарба чөйрөсүндөгү компетенттүүлүк, анын ичинде өзүнүн ден соолугунун, үй-бүлөлүк жашоонун аспектилерин, маданий жана бош убакытты пайдалануу жолдорун жана ыкмаларын тандап алуу;
- инсанды маданий жана рухий жактан байытуу, анын ичинде эс алуу иш-чаралары.

Мектеп мугалиминин үлгүсү

Азыркы шарттарда мугалимдердин даярдыгынын деңгээлине талаптар, алардын демилгелүүлүгүн, ишкердүүлүгүн жана даярдыгын калыптандырууга багыттоо кесиптик жана коммуникация маселелерин натыйжалуу чечүү. Тарбиялык иш-аракеттин баалуулукка багытталган аспектиси мугалимдин жеке сапаттарына, окуучулар арасындагы кадыр баркына, билиминин тереңдигине, көз карашынын кеңдигине жана өсүшүнө, коомдук активдүүлүгүнө жараша болот.

Заманбап билим берүүдө модернизациялоо, гумандаштыруу процесстери жүрүп жатат, билим берүүнү өнүктүрүү аркылуу компетенттүү мамилени ишке ашыруу иштелип чыгып документтештирилүүдө.

Компетенттүү мамиленин жарыгында заманбап мугалимдердин модели түзүлүүдө. . Компетенттүүлүк деп мугалимдин белгисиз жагдайда аракеттенүү жөндөмү түшүнүлөт. Кесиптик компетенттүүлүк мугалимдин инсандыгынын жана кесипкөйлүгүнүн интегралдык мүнөздөмөсү түрүндө көрсөтүлүшү мүмкүн, бул конкреттүү реалдуу кырдаалдарда педагогикалык ишмердүүлүктө пайда болгон кесиптик милдеттерди эффективдүү чечүүдө анын жөндөмдүүлүктөрүн аныктоого мүмкүндүк берет.

Заманбап мугалим:

1. Коммуникативдик маданияттын жогорку деңгээли, теориялык баяндамасы жана диалог режиминде жүргүзүлүүчү сергек баарлашууну уюштуруу тажрыйбасы. Диалог режиминде жүргүзүлүүчү комплекстүү баарлашууну уюштурууда жогорку деңгээлдеги жалпы, коммуникативдик маданияттын, теориялык идеялардын жана тажрыйбанын болушу; предметтик чөйрөнүн теориясынын жана практикасынын жетишкендиктерин үйрөнүү жөндөмдүүлүгү: предметтик билимдерди актуалдуулук, жетиштүүлүк, илимий мүнөздөгү көз караштан анализдөөгө жана синтездөөгө;
2. Предметтик чөйрөнүн теориясынын жана практикасынын жетишкендиктерин өздөштүрүү: актуалдуулук, жетиштүүлүк, илимий мүнөздөгү көз караштан алдын ала анализдөөгө жана синтездөөгө.
3. Педагогикалык ишмердүүлүктүн жеке жана башка (ата мекендик, чет өлкөлүк, тарыхый, болжолдуу) тажрыйбасына сын көз менен баа берүү жана интеграциялоо жөндөмдүүлүгү.
4. Жеке креативдик сапаттарды калыптандырууга жана дифференциялоого умтулуу, уникалдуу педагогикалык идеяларды жаратуу мүмкүнчүлүгүн берүү жана улуттук эмес педагогикалык натыйжаларды алуу.
5. Рефлексиялык маданияттын болушу, өз алдынча ой жүгүртүү жана педагогикалык процесстин башка субъекттери менен биргелешип рефлексияга муктаждыктын калыптанышы.
6. Методологиялык маданияттын, концептуалдык ой жүгүртүүнүн, педагогикалык процессти моделдөөнүн жана өз ишмердүүлүгүнүн натыйжаларын алдын ала айтуунун шык-жөндөмдөрүнүн болушу, өз ишинин натыйжасы;
7. Коомдук тажрыйбаны өздөштүрүү каалоосу, билим берүү мамилелеринин бардык катышуучулары менен активдүү өз ара аракеттенүү. Бардык башкалар менен бөлүшүүгө даяр коомдук тажрыйбаны өздөштүрүүнүн педагогикалык процессинин субъекттери; маалымат агымынын көчкү сыяктуу күчөшүнүн шарттарында маалыматты кабыл алуу, тандоо, сактоо, кайра чыгаруу, иштеп чыгуу жана интерпретациялоо маданиятын өздөштүрүү; билим берүүдөгү рыноктук мамилелердин калыптануу шартында мугалимдин ишмердүүлүгүнүн негизги идеяларынын бири катары маркетинг философиясын кабыл алуу;

8. Маалыматтык маданияттын болушу, маалымат агымынын көбөйүү шартында маалыматты алуу, тандоо, сактоо, кайра чыгаруу, иштетүү жана интерпретациялоо ыкмаларын жана ыкмаларын иштеп чыгуу.

9. Педагогикалык башкаруу маданияты, баалуулуктарды тандоону алып салууда өзүн өзү чечүүгө умтулуу жана педагогикалык процесстин акыркы натыйжасы үчүн жоопкерчиликти өзүнө алуу бар. Рефлексиялык маданияттын болушу, өз алдынча рефлексияга муктаждыктын калыптанышы жана педагогикалык процесстин башка субъекттери менен биргелешип ой жүгүртүү;

2-БӨЛҮМ

№94 орто жалпы билим берүү мектебинин

2022-2027-окуу жылына карата стратегиялык өнүгүү планы

Окуучунун интеллектуалдык өнүгүүсүнө, сабаттуулугунун жогорку деңгээлине, когнитивдик активдүүлүккө туруктуу мотивацияга жана орус, англис жана башка чет тилдер.

Билим берүүнүн бардык деңгээлдериндеги окуу-тарбия процессинин мазмуну жана уюштурулушу окуучулардын жалпы маданиятын, руханий-адептик, социалдык, инсандык жана интеллектуалдык өнүгүүсүн калыптандырууга, алардын социалдык ийгиликтерин, чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүнүн айырмачылыгын, өзүн өзү өнүктүрүүнү камсыз кылууга багытталган. жана өзүн-өзү өркүндөтүү.

Мектепти өнүктүрүү стратегиясын ишке ашыруу этаптары:

1-этап - (2022-2023-жж.) - даярдоо, Мектепти өнүктүрүү программасын иштеп чыгуу: билим берүү жана тарбиялоо долбоорлору; коргоо, сыноо жана долбоорду ишке ашыруу.

2-этап (2024-2025) өткөөл. Практикалык долбоорлорду тууралоо, адаптивдик окуу процессин уюштуруу;

3-этап (2026-2027-жылдар) – жыйынтыктоочу өзүн-өзү башкаруу жана окутуу, окутуу жана натыйжаларга эксперттик баа берүү.

Мектепти өнүктүрүү стратегиясынын максаты:

Мыйзамдын талаптарына ылайык билим берүү кызматын көрсөтүү боюнча мамлекеттик тапшырманы натыйжалуу аткаруу;

Биздин өлкөнүн билим берүү стратегиясына ылайык билим берүү уюмунун туруктуу өнүгүүсү үчүн шарттарды камсыз кылуу;

Мектепте интеллектуалдык жана руханий-адептик маданияттын негизинде окуучулардын ден соолугун чыңдоо жана коомдогу жеке ийгиликтерин калыптандыруу боюнча билим берүү мейкиндигин түзүү;

Мектептин билим берүү системасын өнүктүрүү;

Окуучунун инсандыгын интеллектуалдык жана моралдык жактан өнүктүрүү үчүн психологиялык жактан ыңгайлуу билим берүү чөйрөсүн түзүү;

Тарбиялоонун мазмунун жанылоо, тарбиялоо жагындагы алдынкы педагогикалык тажрыйбага негизделген формаларды жана методдорду жалпы ишке ашыруу учун эффективдуу салым кошуу. Мамлекеттик билим берүү максаттарынын билим берүү компоненти:

Милдеттер:

- Окутууну жакшыртуу үчүн негизги билим берүүнүн түзүмүн жана мазмунун модернизациялоо;
- Мектептин түзүмдүк бөлүмдөрүнүн ийкемдүүлүгүн жана ырааттуулугун, комплекстүү максаттуу программаларды ишке ашыруу аркылуу жаңы технологияларды киргизүү аркылуу окуучулардын кошумча билим берүү мотивациясын, сапаттуулугун камсыз кылуу;
- Жеке билим берүү керектөөлөрүн эске алуу менен мектептик билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде негизги жана кошумча билим берүүнүн сапатын, өзгөрмөлүүлүгүн жана билим берүү кызматтарын жогорулатуу механизмин иштеп чыгуу;
- Жеткиликтүүлүк администраторлордун жана бүткүл коллективдин милдети – мектепте окуучулардын жана алардын мугалимдеринин толук, кызыктуу жана бай жашоосу үчүн бардык шарттарды түзүү – окууда, класстан тышкары иштерде, биргелешип «окуучу-мугалим», илимий-методикалык иш.

● 2022-2027-окуу жылына стратегиялык өнүгүү планы

Милдеттер	Иш-аракеттер	Аткаруу убактысы	Жооптуулар
<p align="center">1 Мектептин стратегиялык багыттары: 1. Билим берүүнүн сапатын жогорулатуу.</p> <p align="center">Багыттын стратегиялык максаттары:</p> <ol style="list-style-type: none"> Мектепте жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүү үчүн шарттарды түзүү; Инсандын эркин ар тараптуу өнүгүүсү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, билим берүү программаларын андан ары өркүндөтүү; Окуучулардын ден соолугун коргоого жана чындоого кепилдик берүүчү шарттарды түзүү. 			
<p>1.1. Билим берүүнүн сапатын жогорулатууга негизделген процесстер;</p> <p>1.2. Технологияны өркүндөтүү жана билим берүүнүн мазмунун жаңылоо;</p> <p>1.3. Башталгыч жалпы, негизги жалпы жана орто жалпы билим берүүнүн негизги билим берүү программасын Мамлекеттик стандарттын талаптарына ылайыкташтыруу;</p> <p>1.4. Негизги, орто билим берүүнүн жаңы окуу-методикалык комплекстерине өтүү, заманбап технологияларды киргизүүнү камсыз кылуу;</p>	<p>Мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык, программанын талаптарына ылайык окуу планын иштеп чыгуу жана бекитүү (чет тилдери);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● мектеп билим берүүнүн мазмунун жана түзүмүн жаңылоо; ● мектептин усулдук бирикмелеринин өз ара аракеттенүүсүн уюштуруу; ● билим берүү кызматтарынын сапатын камсыздоо системасын өнүктүрүү; ● мектеп жамаатында билим берүү тармагынын коомдук катышуусун өнүктүрүү; ● билим берүүнүн жаңы деңгээлине өтүүдө окуучулардын адаптацияланышы үчүн оптималдуу шарттарды түзүү; ● мектеп системасынын билим берүү натыйжалуулугуна мониторинг 	<p>2022-2023, жыл сайын</p>	<p align="center">Директор</p> <p align="center">ОТИ боюнча директордун орун басары;</p> <p align="center">Ата-энелер,;</p> <p align="center">Мектеп кенеши.</p>

	<p>системасын түзүү;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Билим берүү мектептин негизги баалуулуктары болуп бала жана анын ишмердүүлүгүн өнүктүрүү саналат. Билим берүү мейкиндиги чөйрө катары инсандын өнүгүшүнө салым кошуу; ● Базалык окуу планынын вариациялык бөлүгүндөгү жеке окуу предметтери боюнча факультативдик сабактардын, окуучуларга кошумча билим берүүнүн программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү. 		
1.6. Билим берүүнүн сапатын баалоо системасы жана механизмдери	<ul style="list-style-type: none"> ● окуучулардын билимин талдоону көзөмөлдөө; ● Билим берүүнүн сапатына канааттануу; ● Окуу процессин методикалык камсыздоону ички контролдоо жана эсепке алуу 	2022-2027жж.	Директор, администрация, УБ жетекчилери
1.7. Окуу процессинде окутуунун сапатын жогорулатуу боюнча сунуш боюнча иштеп чыгуу; 1.8. Маалыматтык билим берүү чөйрөсүн түзүү	<ul style="list-style-type: none"> ● окуучулардын ата-энелеринин жана коомчулуктун өкүлдөрүнүн катышуусунда тегерек столдорду, конференцияларды, жолугушууларды уюштуруу, билим 	2022-2027жж.	Директор, администрация, УБ жетекчилери

	<p>берүүнүн заманбап формаларын колдонуу менен сапаттуу билим берүү;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ата-энелердин катышуусу менен окуулардын жыйынтыктарын талдоо жана билим берүү программаларын анкеталоо жана окуу планын оңдоо 		
1.9 Билим берүүнүн спектрин кеңейтүү	<ul style="list-style-type: none"> • кошумча программалык камсыздоо программаларын иштеп чыгуу; • мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу үчүн шарттарды түзүү; • мектептин администрациясы жана педагогикалык жамааты үчүн аттестациянын формасын иштеп чыгуу 	2022-2027жж.	<p>Директор, администрация мүчөсү</p> <p>Ата-энелер, Мектеп кеңеши.</p>
1.10. Сапатты баалоо системасын түзүү	<ul style="list-style-type: none"> • мугалимдердин кесиптик компетенттүүлүгүнө талаптарды иштеп чыгуу ; • Педагогикалык кадрлардын сапатын баалоонун так жана колдонууга оңой критерийлерин иштеп чыгуу; • Мугалимдердин өзүнө болгон ишенимин, социалдык коргоосун жана чыгармачылыгын стимулдаштыруунун 	2022-2027жж.	<p>Директор, администрация мүчөсү</p>

	<p>эффективдүү системасын өнүктүрүү;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу системасын өркүндөтүү; ● Мектепте да, башка жерлерде да конференцияларга, сынактарга жана башка иш-чараларга катышуу, катышууга болгон мотивацияны жогорулатууга көмөктөшөт. комплекстуу-максаттуу долбоорлордо. 		
--	--	--	--

Жалпы билим берүүнүн бардык баскычтарында окутуунун натыйжаларынын сапатын баалоо. Орто мектепте жалпы билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде окутуунун натыйжаларынын сапатын баалоо билим берүүнүн сапатын баалоонун муниципалдык системасынын негизинде жүргүзүлөт.

- 9- жана 11-класстардын бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик (жыйынтыктоочу) аттестациядан сапаттуу даярдоо үчүн шарттарды камсыз кылуу, анын натыйжалары кесиптик-техникалык билим берүүнүн болушун, кирүү экзамендеринин объективдүүлүгүн, жалпы жана кесиптик билим берүүнүн үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылат, ошондой эле бүтүрүүчүлөрдүн даярдоо деңгээлин көз карандысыз баалоонун негизинде билим берүүнүн сапатын контролдоо жана башкаруу;
- билим берүүнүн сапатына мониторинг жүргүзүүгө коомчулукту тартуу. Бул мектепте билим берүүнүн сапатына педагогикалык баа;
- жалпы билим берүүнүн бардык баскычтарында окуучулардын окуу натыйжалары жана класстан тышкаркы жетишкендиктери. Бул идея ишке ашырылып жатат, моделди иштеп чыгуу жана ишке ашыруу идеясы 2022-жылдан баштап мектеп инновациялык сайтында илимий долбоордо ишке ашырылууда. 2027-жылга чейин жана мектепке 2022-жылы сапатты камсыздоо моделин ишке ашырууга мүмкүндүк берет. Мектепти өнүктүрүүнүн ушул программасын иштеп чыгуу мезгилинде (2022-жыл) окуунун натыйжаларынын сапатын баалоо боюнча иштин негизги багыттары төмөндөгүлөр менен аныкталат;
- 4, 9, 11-класстардын окуучуларын өз алдынча муниципалдык жыйынтыктоочу аттестацияга катышуу. 5-класста математика, кыргыз тили жана орус тили боюнча алгачкы диагностика. Негизги жалпы жана орто жалпы билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүргөн бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясын даярдоо жана өткөрүү планына ылайык иш алып

баруу.

- Окуу жана мектептен тышкаркы жетишкендиктерге педагогикалык баа берүүнүн жаңы системасын апробациялоо жана ишке киргизүү.

<p>1.11. Окуучулардын билим сапатын жогорулатууга ар кандай предметтер боюнча тереңдетип окутууну уюштуруу методунун таасири</p>	<ul style="list-style-type: none">• тереңдетип окутуунун масштабын кеңейтүү (коомдук тартипке ылайык)• 1-4-класстарда, предметтерди тереңдетип окутуунун 5-11-класстарында билим берүүнүн сапатын көзөмөлдөөнүн эффективдүү технологияларын ишке киргизүү;• 9-11-класстарда предметтерди тереңдетип окутуу менен декоративдик-семинарлык инновациялык окутуу усулдарын өркүндөтүү;	<p>Жыл сайын</p>	<p>Директор</p>
<p>1.12 Окуучулардын билимин өнүктүрүү технологияларын окутуудагы инновациялар</p>	<ul style="list-style-type: none">• Билим берүү процессине МКТ технологияларын киргизүү, коммуникативдик когнитивдик жана көйгөйлүү издөө негиздери боюнча долбоордук окутуу	<p>2022-жылдан баштап</p>	<p>Мектептин директорлорунун ОТИ боюнча орун басарлары, ТИ</p>

Стратегиялык багыт

II. Тарбиялык иштер

Программанын максаты - окуучулардын инсандыгын гармониялуу өнүктүрүү үчүн оптималдуу социалдык-педагогикалык шарттарды түзүү, заманбап коомдо анын жашоосун өз алдынча аныктоо.

Билим берүү мекемесинин кылдат ден соолукту сактоочу чөйрөсүн түзүү

Милдеттер:

- жогорку билимдүү окуучулардын санын көбөйтүү үчүн шарттарды түзүү;
- турмуштук оор кырдаалда турган окуучуларга социалдык жактан коргоону жана колдоону камсыз кылуу;
- окуучулар менен тарбиялоо ишин жургузуу учун педагогикалык кадрларды жана башка адистерди даярдоонун, кайра даярдоонун жана даярдоонун системасын тузуу;
- окуучулар менен тарбиялоо иштери үчүн мугалимдерди жана башка адистерди даярдоонун, кайра даярдоонун жана квалификациясын жогорулатуунун системасын түзүү;
- балдардын ден соолугунун деңгээлин сактоо. Ден соолукту сактоочу технологияларды киргизүү жана билим берүү процесси аркылуу окуучулардын физикалык жана психикалык саламаттыгын чыңдоо;
- балдардын ден соолугунун маданиятын, анын ичинде тамактануу маданиятын тарбиялоо;
- тамак-ашты үнөмдөөчү мүнөздү берүү;
- сергек жашоо образын пропагандалоо боюнча иштин ар кандай формаларын уюштурууда мектеп менен үй-бүлөнү координациялоо, ден соолукту сактоого жана чыңдоого көмөктөшүүчү жүрүм-турумдун стереотиптерин калыптандыруу;
- Окуучулардын ата-энелерин (мыйзамдуу өкүлдөрүн) бүткүл процесс боюнча түшүндүрүү максималдуу мүнөздөгү бүтүндөй билим берүү процессин алардын балдарынын коопсуздугу
- окуучулар жана мугалимдер үчүн шарттарды түзүү;
- балдардын ден соолугунун абалына мониторинг жүргүзүүнү опранизациялоо. Күтүлүүчү натыйжалар;
- мектептерде ден соолукту жана коопсуздукту камсыз кылуу максатында ден соолукту сактоочу окуу шарттары түзүлдү, алар жакшылардын ден соолугун чыңдоону камсыз кылат;
- окуучулардын жана мугалимдердин ден соолук абалынын орточо оң көрсөткүчтөрү сакталды;
- окуучулардын сергек жашоо образын сактоого мотивациясынын деңгээли жогорку баалуулуктардын континиумунда;
- комплекстин нормативдерин аткарууда класстан тышкаркы спорттук иштерге тартылган окуучулардын санынын көбөйүшү

<p>2. Мектептин билим берүү системасын модернизациялоо:</p> <p>2.1. Окуу процессин комплекстүү-максаттуу долбоорлоого өтүү</p> <p>2.2. Таланттуу жана жөндөмдүү окуучуларды аныктоо</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Билим берүүнүн жаңы деңгээлине өтүүдө окуучулардын адаптацияланышы үчүн шарттарды түзүү ● Мектеп системасынын билим берүү натыйжалуулугун көзөмөлдөө үчүн оптималдуу 	<p>Жыл сайын</p>	<p>Директор</p> <p>ОТИ боюнча директордун орун басары,ТИ, мугалимдер</p>
--	---	-------------------------	--

жана колдоо.

2.3 физикалык жактан дени сак, рухий жактан бай, жогорку адептүү, билимдүү, өзүнүн жана башка элдердин каада-салттарын жана маданиятын сыйлаган инсанды тарбиялоо үчүн шарттарды жакшыртуу

2.4. Окуу процессине эффективдүү билим берүү системаларын киргизүү

системаларды түзүү.

- Мектептин билим берүү ишинин негизги баалуулуктары бала жана анын өнүгүүсү болуп саналат.
- Билим берүү мейкиндиги чөйрө катары. инсандын өнүгүшүнө салым кошуу;
- Билим берүү системасынын натыйжалуулугуна мониторинг системасын түзүү.
- Мектептин билим берүү ишинин негизги баалуулуктары бала жана анын өнүгүүсү болуп саналат;
- Айлана-чөйрө катары мейкиндикти жандандыруу. өнүктүрүүгө шарт түзөт.
- Ички жана тышкы чөйрөнү максималдуу пайдалануу принциби. Мектеп окуучуларынын билимин жана көндүмдөрүн өнүктүрүүдө;
- муниципалдык билим берүү мекемелеринин тармагында таланттуу балдарды аныктоо, колдоо жана коштоо системасын активдештирүү;
- окуучулардын арасында интеллектуалдык, илимий-техникалык, ойлоп табуучулук чыгармачылык

	<p>жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү боюнча иш-чараларды жүргүзүү.</p> <ul style="list-style-type: none">● таланттуу балдарды спортко, чыгармачылыкка даярдоо системасын өркүндөтүү интеллектуалдык олимпиадаларды, конкурстарды, сынактарды өткөрүү, окуучулардын мектептен тышкары жумушун кеңейтүү, мыктылардын чыгармачылык ишмердүүлүгү үчүн шарттарды түзүү - экскурсияларды, туристтик саякаттарды уюштуруу;● шаардын ишканаларына, уюмдарына баруу;● Рухий-адептик жана патриоттук баалуулуктарды калыптандыруу аркылуу мектептин билим берүү системасын өркүндөтүү. өркүндөтүлгөндөрдүн демилгесин өнүктүрүү;● Окуучуларды демократиянын, эркиндиктин, жеке кадыр-барктын жана мыйзамга баш ийүүнүн духунда тарбиялоо, окуучуларга мектептерге катышууга, ар кандай коомдук чыгармачыл		
--	--	--	--

	<p>бирикмелердин деталдарын башкарууга, билим берүү маселелерин чечүүдө маалыматтык мейкиндикти өнүктүрүүгө реалдуу мүмкүнчүлүктөрдү түздү.</p>		
<p>2.5. мектеп окуучуларынын өнүгүүсү үчүн мектептин ички жана тышкы чөйрөсүнүн мүмкүнчүлүктөрүн максималдуу пайдалануу окуучулардын өзүн-өзү өнүктүрүү жана өзүн-өзү ишке ашыруу үчүн ички потенциалын калыптандырууну жана даярдыгын камсыз кылат.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● чыгармачылык жана өз алдынча изилдөө (продукциялык иш) тажрыйбасы; ● ишмердүүлүктүн мурда белгилүү болгон ыкмаларын ишке ашыруу. (иш), же репродуктивдүү иш стажы (көндүмдөргө жана жөндөмдүүлүктөргө); ● дүйнөнү, адамзатты, коомду жана иш (эмгек) ыкмаларын билүү; ● айлана-чөйрөгө жана адамдарга болгон тажрыйбалуу мамилеси эмоционалдык боорукердик, сарамжалдуулук, адилеттүүлүк, гумандуулук, билим деңгээли, адептүүлүк 		<p>Мектептин администрациясы Педагогикалык коллектив</p>
<p>2.6. Мектепте окуучулардын ден соолугун чындоону түзүү жана камсыздоо.</p> <p>2.7. Окуучулардын, анын ичинде ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелгендердин ден соолугун сактоо жана чындоо</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Мектеп окуучуларынын ашыкча жүктөлүшү бүгүнкү күндүн орчундуу көйгөйлөрүнүн бири болуп саналат. ● Бүгүнкү күндүн негизги талабы - СанПин эрежелерин сактоо, мектепте баланын 	<p>2022-2027жж.</p>	<p>Директор, администрация мүчөсү</p> <p>Ата-энелер, Мектеп кеңеши.</p> <p>Дене тарбия мугалими</p>

	<p>коопсуздугу жана ыңгайлуулугу үчүн шарттарды түзүү;</p> <ul style="list-style-type: none">● ден соолукту сактоо, башкача айтканда, компетенттүү саламаттыкты сактоо, билим берүү процессинин милдеттүү шарты болуп саналат.● Коопсуздук күнү.● Комплекси ишке ашыруу үчүн мектептин базасында балдар жана ата-энелер менен спорттук иш-чараларды уюштуруу жана өткөрүү;● 1-11-класстын окуучуларынын ден соолук абалына мониторинг жүргүзүү. Машыктыруучуларды үзгүлтүксүз медициналык кароодон өткөрүү;● 10-17 жаштагы окуучулардын интеллектуалдык жана эмоционалдык-эртүү чөйрөсүн диагностикалоо.● Окуучулар учун алкоголизмдин жана наркоманиянын алдын алуу боюнча лекторийдин иши (медициналык мекемелер менен бирдикте);● Адистерди тартуу менен окуучулардын жаш өзгөчөлүгүнө, наркомания көйгөйлөрүнө, ден		
--	---	--	--

	соолукту сактоого арналган лекцияларды, ата-энелер чогулуштарын, конференцияларды өткөрүү.		
Окуучуларга кошумча билим берүүнү өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү			
Максаты: мектептин окуучулары үчүн кошумча билим берүү системасын сактоо жана өнүктүрүү.			
<p>2.8. Мектептен тышкаркы иштерде окуучулардын жөндөмдүүлүктөрүнүн инсандык-багытталган керектөөлөрүн канааттандыруу шарттары үчүн түзүлгөн;</p> <p>2.9. Иш багыттарынын алкагында окуучуларга кошумча билим берүүнү ишке ашыруу, бул программаны ишке ашыруунун негизги камтылган механизми</p>	<p>№94 ЖОББ мектебинин кошумча билим берүү системасы үчүн колдонуудагы жобого ылайык кошумча билим берүүнү ишке ашыруунун формаларын иштеп чыгуу;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Кошумча билим берүү программаларын ишке ашыруу; ● көркөм эстетикалык багыт.; ● дене тарбия жана спорт багыты; ● табият таануу багыты; ● илимий-техникалык багыт; ● маданий багыт; ● социалдык-педагогикалык багыт 	Жыл сайын	Мектептин администрациясы Педагогикалык коллектив
<p>2.10. Окуучулардын жашы жетпегендердин арасында укук бузуулардын алдын алуу</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● окуучулардын укуктарын жана мыйзамдуу таламдарын коргоо жана аларды ишке ашыруу механизми.; ● Окуучулардын мыйзамга баш ийүү жүрүм-турумун калыптандырууга багытталган программаларды жана методдорду мектеп 	Жыл сайын	Мектептин администрациясы Социалдык педагог Мектептин педагог мугалимдери

	<p>практикасына киргизүү;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Тарбиялык-профилактикалык иштердин деңгээлин жогорулатуу, окуучуларды тарбиялоо жана таанып-билуу, социалдык-маданий. адеп-ахлактык-укуктук чаралар: ● каникул убагында педагогикалык көңүл бурууну күчөтүүнү талап кылган окуучулардын эс алуусун уюштуруу, ден соолуктарын чыңдоо; ● мектептин кошумча билим берүү системасына окуучуларды тартуу 		
--	---	--	--

Стратегиялык багыт

Мугалимдердин инновациялык ишмердүүлүгүнүн сапаты.

Стратегиялык багыттын максаты:

- 1) Педагогикалык потенциалды жогорулатуу;
 - 2) Мугалимдердин атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу;
 - 3) Педагогикалык кадрлардын кесиптик компетенттүүлүгүнүн деңгээлин жогорулатуу.
- Максаттары жана милдеттери:

- окуу процессинде заманбап билим берүү технологияларын оптималдуу тандоого педагогикалык жамаатты даярдоо;
 - окуу процессинде колдонулуучу окуу-методикалык материалдардын сапатына мониторинг жүргүзүүнүн натыйжалуулугун жогорулатуу;
 - мугалимдердин кесиптик деңгээлин жогорулатуу, жаңы педагогикалык технологияларды өздөштүрүү үчүн алардын мотивациясын өнүктүрүү.
- Күтүлгөн натыйжалар:
- аттестациянын жыйынтыгы боюнча жогорку жана биринчи квалификациялык категориядагы мугалимдердин үлүшүн сактап калуу;
 - окутуучулукка тартылган жаш адистердин санынын көбөйүшү - мугалимдердин инновациялык ишмердүүлүккө даярдыгынын жана катышуусунун жогорку деңгээли;
 - мектеп мугалимдеринин кесиптик компетенттүүлүгүн жогорулатуу;
 - мектеп мугалимдеринин МКТ компетенттүүлүгүн жогорулатуу

3.1. Мектеп мугалимдеринин	● Жаңы билим берүү стандарттарына	2022-2027жж.	Директор Мектептин
----------------------------	-----------------------------------	--------------	--------------------

<p>атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүү;</p> <p>3.2. Инновациялык иш</p>	<p>өтүүнүн алкагында мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу боюнча иштерди уюштуруу</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мугалимдердин ар кандай деңгээлдеги кесиптик чеберчилик боюнча сынактарга катышуусун камсыз кылуу. ● Мугалимдерди илимий-методикалык жактан камсыздоону өнүктүрүү ● Билим берүү системасында кызматкерлердин эмгегине акы төлөө механизмдерин өркүндөтүү. ● Мугалимдерди илимий изилдөөлөргө (макалаларды жарыялоо, ойлоп табууларды колдоо), конференцияларга, форумдарга, конкурстарга катышууга көмөк көрсөтүү үчүн мектептин жаш адистери менен уюштуруу-методикалык иштерди өркүндөтүү; ● Мектептин ички жана тышкы чөйрөсүн максималдуу пайдалануу жана мектеп окуучуларынын билимин жана жөндөмүн өнүктүрүү принциби; ● Профессиналдык басылмаларда, жалпыга маалымдоо 	<p>администрациясы Педагогикалык коллектив Ата-энелер</p>
--	---	--

	<p>каражаттарында мугалимдердин басылмаларын даярдоо жана ишке ашыруу;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мектептин алдынкы педагогикалык тажрыйбасынын медиатекасын толуктоо “Педагогикалык чеберчилик сабактары”, Мугалимдерди материалдык жана моралдык жактан кызыктыруу механизмин өркүндөтүү, билим берүү кызматын көрсөтүүнүн сапатына жараша мугалимдердин эмгек акысын дифференциялоо. ● Мектепте мугалимдик портфолио менен иштөө системасын өркүндөтүү; ● Мугалимдердин, класс жетекчилердин, окуучулардын жана администрациянын мүчөлөрүнүн, педагогикалык жамааттын арасында рейтингдерди өткөрүү. ● Окуу процессин өркүндөтүү максатында инновациялык педагогикалык технологияларды киргизүү, ишке ашыруу; ● билим берүүнүн сапатын баалоонун жаңы системасына өтүү; ● мектептин тышкы 		
--	--	--	--

	байланыштар системасын өнүктүрүү		
3.3. Жаш адистер жана жаңы педагогикалык кызматкерлер менен жекече багытталган иш төмөнкү формаларда:	<ul style="list-style-type: none"> ● насаатчылык; ● Психологиялык консультациялар: ● Кирүү семинары «Билим берүү системасынын баалуулуктары жана мааниси ● методикалык консультация; ● узакка созулган психологиялык семинарлар: тренингдер ж.б. ● Мектептеги активдүү методикалык ишке жаш адистерди жана жаңы мугалимдерди стимулдаштыруу 	Жыл сайын	Директор Директордун орун басары
3.4. формаларда административдик резерв менен иштөө.	<ul style="list-style-type: none"> ● билим берүү системасынын мониторингинин ар кандай процедураларын ишке ашыруу жана талдоо. жергиликтүү эксперттин узактыгы; ● коомдук аткаруу; ● мектептин администрациясынын убактылуу жок болгон мүчөлөрүн алмаштыруу; ● административдик резервге семинарлар жана курстар ж.б. 	Жыл сайын	Мектептин директору, директордун ОТИ жана ТИ боюнча орун басарлары, мугалимдери, камкорчулар кеңешинин мүчөлөрү

Стратегиялык багыт

IV. Психологиялык кызматты өнүктүрүү

Психологиялык колдоону өнүктүрүүнүн максаты:

1. Окуучулардын ден соолугун коргоо жана өнүктүрүү үчүн психологиялык шарттарды камсыз кылган кырдаалда окуучулардын индивидуалдуулугуна ылайык келген социалдык өнүгүүнү түзүүдө администрацияга жана педагогикалык жамаатка көмөк көрсөтүү. Билим берүү кабарынын бардык катышуучуларынын инсандыгы
2. Билим берүү ишмердүүлүгүн жогорулатуу (анын ичинде ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар жана инвалиддер). психологиялык-педагогикалык колдоонун сапатынын субъекттери

Долбоордун максаттары:

1. Мугалимдерди, окуучуларды, ата-энелерди психологиялык-педагогикалык жактан колдоону уюштуруу;
2. Окуучулардын, ата-энелердин, мугалимдердин психологиялык-педагогикалык компетенттүүлүгүн (психологиялык маданиятын) өнүктүрүү;
3. Башталгыч мектеп жашындагы окуучулардын жана негизги мектеп окуучуларынын арасында билимин калыптандыруунун психологиялык коштоосунда үзгүлтүксүздүктү камсыз кылуу
4. Негизги мектептин шартында окуучуларды коштоо:
 - жаңы окуу шарттарына көнүү;
 - инсандык жана баалуулук-семантикалык өз алдынча аныктоо жана өзүн-өзү өнүктүрүү маселелерин чечүүдө колдоо көрсөтүү;
 - көйгөйлөрдү, тарбиялык кыйынчылыктарды, билим берүү жана социалдаштырууну тандоодо көйгөйлөрдү чечүүгө жардам берүү: кесиптик маршрут;
 - турмуштук көндүмдөрдү калыптандыруу;
 - позитивдүү коммуникативдик баарлашуу көндүмдөрүн калыптандыруу;
 - эмоционалдык-эрткүү чөйрөнүн бузулушунун алдын алуу, ата-энелер менен теңтуштардын ортосунда конструктивдүү мамилелерди түзүүгө көмөк көрсөтүү;
 - бузуку жүрүм-турумдун алдын алуу;
 - кесиптик багыт берүү;
 - "тобокелдик тобундагы" жөндөмдүү балдарды колдоо:

4.1 Диагностика	<ul style="list-style-type: none">● билим берүү процессин уюштуруу принциптеринин билим берүү технологияларына мониторинг жүргүзүү;● өткөөл мезгилде окуучунун инсандыгынын	Жыл сайын	Мектептин соц.педагогу
------------------------	--	------------------	-------------------------------

	<p>өнүгүүсүнө мониторинг жүргүзүү (1, 4-5, 10-класстар);</p> <ul style="list-style-type: none"> • билим берүүнүн ар кандай деңгээлдеринде билим берүү мейкиндигинин ден соолукту сактоочу багытын мониторингдөөнүн жаңы деңгээлине 		
4.2. Башталгыч класстын окуучулары менен иштөө:	<ul style="list-style-type: none"> • Мектептин тынчсыздануу деңгээлин ачуу; • чыгармачылыктын диагностикасы; • Үй-бүлөгө болгон эмоционалдык мамилелердин өзүнө болгон мамилесин (өзүн өзү баалоо) изилдөө; • Интеллект деңгээлинин диагностикасы; • Мектептин интеллект тести 	Жыл сайын	Соц.педагог, Класс жетекчи Ата-энелер
4.3. Жогорку класстын окуучулардын менен иштөө:	<ul style="list-style-type: none"> • Кесиптик багыт берүү милдеттерине байланыштуу окуучулардын когнитивдик кызыгууларын изилдөө; • Өзүн-өзү сыйлоону изилдөө; • Албетте, темпераменттин түрү. 	Жыл сайын	Соц.педагог Класс жетекчи Ата-энелер
4.4. Мугалимдин диагностикасы:	<ul style="list-style-type: none"> • Коллективдеги психологиялык климатты изилдөө; • Мугалимдердин билим берүү мекемесинин ишине канааттануу, деңгээлин изилдөө; • Мугалимдердин ден 	2022-2027	Соц.педагог

	<p>соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар менен иштөө системасындагы коммуникативдик параметрлердин диагностикасы.</p>		
<p>4.5. Ата-эненин диагностикасы:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Билим берүү мекемесинин ишине ата-энелердин канааттануу деңгээлинин диагностикасы. ● Билим берүү ишинин субъекттеринин билим берүү керектөөлөрүн изилдөө; ● Билим берүү мекемелеринин инклюзиясын камсыз кылуунун канааттануу деңгээлинин диагностикасы 	<p>Жыл сайын</p>	<p>Соц.педагог</p>
<p>4.6. Психологиялык тарбиялоо жана коррекциялоо жана өнүктүрүү иштери</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ар бир жаш мезгилдин белгилүү бир этабында ата-энелердин мугалимдердин психологиялык маданиятын жогорулатуу боюнча иш-чараларды салтка айландыруу; ● социалдык-психологиялык компетенттүүлүктү өнүктүрүү боюнча сабактардын системасын жана башка иштердин түрлөрүн өркүндөтүү; ● окуу же баарлашуу кыйынчылыгына дуушар болгон коррекциялык балдар 	<p>Жыл сайын</p>	<p>Соц.педагог Класс жетекчи Ата-энелер</p>

	менен жеке өнүктүрүү иштерин жакшыртуу.		
4.7. Илимий-методикалык	<ul style="list-style-type: none"> ● билим берүү процессинин принциптеринин жаңы билим берүү технологияларын психологиялык экспертизадан өткөрүү; ● социалдык өнөктөштөр менен өз ара аракеттенүүнү кеңейтүү аркылуу профилактикалык агартуу иш-чараларын уюштуруунун сапатын камсыз кылуу; ● окуу процессинин эффективдүүлүгүн камсыз кылуучу психологиялык жетишкендиктер тармагындагы инновацияларды издөө жана апробациялоо. 	Жыл сайын	Соц.педагог Класс жетекчи Ата-энелер
<p>Күтүлгөн натыйжалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● мугалимдердин жана ата-энелердин психологиялык-педагогикалык компетенттүүлүгүнүн өсүшү; ● чыр-чатактын деңгээлин төмөндөтүү; ● окуучулардын ийгилигинин жалпы деңгээлин жогорулатуу; ● билим берүү процессинин бардык катышуучулары үчүн психологиялык комфорттун жалпы деңгээлин жогорулатуу; ● майып балдар жана ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдар үчүн психологиялык комфорттун деңгээлин жогорулатуу. 			
<p align="center">Стратегиялык багыт</p> <p align="center">V. Мектептин материалдык-техникалык базасын өнүктүрүү</p> <p align="center">Максаттары жана милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● бирдиктүү билим берүү мейкиндигин өркүндөтүү, билим берүүнүн жана окутуунун бардык деңгээлдеринде, окуучулардын үзгүлтүксүздүгүн ишке ашыруу; ● ар бир баланын инсандык-багытталган комплекстүү өнүгүүсү үчүн шарттарды калыптандыруу, өзүн көрсөтүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, балдардын потенциалын максималдуу өнүктүрүү; ● окуу процессин өркүндөтүү, жаңы педагогикалык технологияларды колдонуу. 			

Күтүлүүчү натыйжалар:

- мектептин материалдык-техникалык базасын өнүктүрүү, заманбап окуу жабдуулары менен камсыз кылуу деңгээлин жогорулатуу;
- билим берүү жана инфраструктурага жаңы компоненттерди киргизүү;
- класстан тышкаркы иштерди, кошумча билим берүүнү уюштуруу үчүн ресурстар мүнмкүнчүлүктөрдү кеңейтүү

5.1. Материалдык-техникалык базаны чыңдоо;

5.2. Мектептердин өнүккөн инфраструктурасы;

5.3. Материалдык-техникалык базаны жаңылоо

- мектептин материалдык-техникалык базасын түзүүнүн жаңы тартибин белгилөө;
- мектептик билим берүүнүн актуалдуу маселелерин чечүүгө мүмкүндүк берүүчү заманбап материалдык-техникалык базага, жаңы эмерек жана приборлор менен жабдылган класстарга, окуучулардын жаш өзгөчөлүгүн эске алуу менен парталар жана отургучтар менен камсыз кылууга;
- дене тарбия, спорттук иш-чараларды жана мелдештерди жогорку деңгээлде өткөрүүгө мүмкүндүк берүүчү бардык заманбап жабдуулар менен жабдуу;
- мектептердеги компьютердик класстарды акыркы үлгүдөгү компьютерлер менен жабдуу;
- мектептин ички жана сырткы жасалгасына жана анын эстетикалык көрүнүшүнө көңүл буруу.
- китепкананын электрондук китептер

**Директор
Администрация
мүчөлөрү
Камкорчулар
кенеши
Ата-энелер
Жергиликтүү
бийлик**

	<p>фондун жакшыртуу,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● окуучуга ылайыктуу окуу залын түзүү жана сканерлер, персоналдык компьютерлерди орнотуу, ● мектеп китепканасын жаңы муундагы окуу материалдары менен камсыздоо, ● мектеп музейин уюштуруу: ● Мектеп имаратында жана короодо видеокөзөмөл системасын кеңейтүү. ● мектеп инфраструктурасын өзгөртүү боюнча долбоорлор менен иштөө. ● мектеп инфраструктурасын өзгөртүү; ● Мектептин аймагын жакшыртуу (гүлзарлар, спорттук жана оюн аянтчалары). ● «Электрондук күндөлүк», «Электрондук журнал» программалары боюнча иштөө. ● Электрондук документ жүгүртүүнү иш жүзүндө колдонуу 		
<p style="text-align: center;">Күтүлүүчү натыйжалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● мектептин материалдык-техникалык базасын өнүктүрүү, заманбап окуу жабдуулары менен камсыз кылуу деңгээлин жогорулатуу:. ● билим берүү жана жаңы компоненттердин инфраструктурасына киргизилген класстан тышкаркы иш-чараларды, кошумча билим берүүнү уюштуруу үчүн ресурстук мүмкүнчүлүктөрдү кеңейтүү. 			
<p>5.4. Мектепте билим берүүдө социалдык өнөктөштүктүн ролун</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● коомдук жана социалдык 		<p style="text-align: center;">Директор Жергиликтүү бийлик</p>

күчөтүү	<p>өнөктөштөргө коомчулукту тартуу окуучуларын уюшкандыгына жана активдүү коомдук маанилүү активдүүлүгүнө, окуу процессинин мазмунун кеңейтүүгө көмөктөшөт.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● сабактарды өткөрүүгө эне тилинде сүйлөгөндөрдү тартуу, англис тилдерин үйрөнүү үчүн мотивацияны жогорулатуу ● Кошумча акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарын уюштуруу (керектөөчүлөрдүн суроо-талабы боюнча). ● Долбоорду ишке ашыруу боюнча эки тараптын макулдашуусу. 		Ата-энелер Мектеп менен иштөөдөгү өнөктөштөр
<ul style="list-style-type: none"> ● Күтүлүүчү натыйжалар: ● 1. Окуучулардын чет тилди окууга болгон мотивациясын жогорулатуу; ● 2. тилдерди билүү сапатын жогорулатуу; коммуникативдик компетенттүүлүк; ● 3. окуучулардын коммуникативдик маданиятын тарбиялоо, коомдук маанилүү иштерде жана илимий-изилдөө иштеринде тажрыйба топтоо; ● 4. кызматташуунун багыттарын кеңейтүү, эскилерди сактоо жана жаңы мектептерди өздөштүрүү; ● 5. өнөктөш мектептер менен кызматташуу боюнча келишимдерге кол коюу ● 6. мектепти модернизациялоонун заманбап талаптарынын контекстинде мектептин оң имиджин калыптандыруу; ● 7. Эл аралык долбоорго катышуунун жыйынтыгын чыгаруу үчүн материалдарды чогултуу (материалдар архивин, презентацияларды, фотосүрөттөрдү түзүү, натыйжалар боюнча «тегерек стол»). <p>Натыйжаны баалоо критерийлери:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 1. Долбоорлоо концепциясын ишке ашыруу деңгээли; ● 2. Социалдык активдүүлүк; ● 3. Гумандуулук (маңыздуу бүтүндүк, маданий контекстин болушу, когнитивдик муктаждыктарга көңүл буруу мүмкүнчүлүгү); 			

- 4. Маселени эстетикалык жактан чечүү;
- 5. Долбоорго катышуудан канааттануу;
- 6. Катышуучулар долбоордун тажрыйбасын андан ары өнүктүрүү керек;
- 7. Чет тилин калыптандыруу жана социалдык өнөктөштүктү өнүктүрүү керек.

<p>5.5. Мектептин каржылоосунун жаныртылышы</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Долбоорду ишке ашыруу боюнча эки тараптын макулдашуусу; ● Мектептин инфраструктурасына жана башка ресурстарына инвестицияларды талап кылган долбоорлорду иштеп чыгуу үчүн инвестициялык каражаттарды тартуу; ● Каржылоонун ар кандай булактарынын эсебинен талкууланат; ● бюджеттик каржылоо, кошумча карыздык каражаттар (долбоорлор, кошумча билим берүү кызматтары, демөөрчүлүк каражаттар); 	<p>2022-2027-жж</p>	<p>Директор Администрация Жергиликтүү бийлик Ата-энелер</p>
--	--	----------------------------	--

Финансылоонун материалдык-техникалык базасын өнүктүрүү

Проблемасы жана анын актуалдуулугу

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, муниципалдык укуктук актыларына ылайык билим берүү уюмунун материалдык-техникалык базасын чыңдоо жана өнүктүрүү окуу процессин ийгиликтүү ишке ашыруунун негизги шарттарынын бири болуп саналат. Материалдык-техникалык база билим берүү уюмунун өнүгүү программасынын иштеши жана ишке ашырылышы үчүн зарыл шарт. Заманбап шарттарда мамлекеттик тапшырманы каржылоо принцибинде финансылык жактан камсыз кылуу башкаруу вертикалы боюнча жаңы ролдорду түзөт: уюштуруучу үчүн мамлекеттик заказчынын ролу жана билим берүү уюмунун жетекчиси үчүн жооптуу аткаруучунун ролу.

Проблеманы талдоо

Мектептин (2021-2025-жылдар) мезгилиндеги материалдык-техникалык жактан камсыз болушуна талдоо көрсөткөндөй, бул иш чөйрөсүндөгү иш бүткүл мезгил ичинде максаттуу, системалуу жана коллегиялуу жүргүзүлүп, жашоонун жайлуу болушуна гана салым кошкон эмес. Мектептерди колдоо менен бирге жалпысынан мектеп кызматкерлерин бириктирүүгө багытталган. Заманбап окуу процессин, ата-энелер менен оперативдүү байланышты камсыз кылуу үчүн: окуучуларга окуу процессине техникалык колдоо керек: компьютерлер, мультимедиялык жабдуулар, толук кандуу дене тарбия сабактары үчүн окуу жана визуалдык жабдуулар, спорттук инвентарларды жаңылоо, «Кыргыз Республикасындагы билим берүү жөнүндө» законго ылайык көрктөндүрүү жана оюн жабдууларын сатып алуу, кубанычтуу уюм окуучуларды окуу китептери жана окуу куралдары менен толук камсыз кылат. Заманбап шарттардын көйгөйүн чечүү билим берүү уюмдарынын жетекчилери үчүн оңой иш эмес: мыйзам чегинде билим берүү мекемелерин жабдууга бөлүнгөн бюджеттик каражаттардын эсебинен билим берүүнүн заманбап талаптарынын аткарылышын кантип камсыз кылуу процесс. Чечүү жолдору: бюджеттик каражаттарды туура пландаштыруу үчүн сарамжалдуу жана натыйжалуу пайдалануу, акылга сыярлык тандоо критерийлеринин негизинде оптималдуу чечим кабыл алуу жана минималдуу инвестиция менен максималдуу натыйжа алуу: бюджеттен тышкары каражаттарды тартуу (кошумча акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн түшкөн киреше): материалдык-техникалык базаны өнүктүрүүнү этап-этабы менен пландаштыруу.

Материалдык-техникалык базаны өнүктүрүүнү пландаштыруунун негизги стандарттары:

1. Билим берүү мекемесинин материалдык-техникалык базасын талдоо жана окуу, спорттук жана башка жабдууларды алууга муктаждыктарды аныктоо;
2. Ченемдик документтерди изилдөө
3. Окуу жабдуулары, эмеректер, компьютердик техникалар, спорттук жабдуулар, технологиялык жабдуулар жана башкалар үчүн рыноктун мүмкүнчүлүктөрүн жана сунуштарын изилдөө.

4. Бюджеттик каржылоонун пландаштырылган көлөмүн жана бюджеттен тышкаркы каражаттарды тартуу мүмкүнчүлүктөрүн аныктоо

5. Материалдык-техникалык базаны өнүктүрүүнүн узак мөөнөттүү планын түзүү
Долбоордун максаты - материалдык-техникалык базаны түзүү жана окуу процессинин эффективдүүлүгүн жана ыңгайлуулугун жогорулатуунун техникалык шарттары билим берүү мекемелери үчүн визуалдык жабдуулар, ар кандай типтеги жабдуу боюнча сунуштар.

Милдеттер:

1. Материалдык-техникалык базаны камсыздоо;
2. Окуу кабинеттеринин учурдагы ремонтун жүргүзүү;
3. Окуу кабинеттерин компьютердик техника, эмерек, спорттук шаймандар, ошондой эле кошумча билим берүү үчүн жабдуулар менен комплекстүү кайра жабдуу;
4. Балдардын илимий-техникалык чыгармачылыгын материалдык-техникалык жактан камсыз кылуу;
5. Окуучулардын тамак-ашын уюштурууну жакшыртуу, материалдык-техникалык базасын жана инфраструктурасын жакшыртуу;
6. Ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдар жана ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдар үчүн тоскоолдуксуз шарттарды камсыз кылуу
7. Окуучуларды окуу китептери жана окуу-методикалык куралдар менен камсыз кылуу, мектептин китепкана фондун жаңылоо.

	Жумуштун түрлөрү	Каржылоо булактары	Болжолдуу даталар
1	Ички дааратканаларды оңдоо	Бюджеттик	2022
2	Эшиктерди алмаштыруу	Бюджеттен тышкаркы	2022-2027
3	Кеңселерди жасалгалоо	Бюджеттен тышкаркы	2022-2027
4	Мектептин айланасын жакшыртуу	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
5	Кафелдерди, линолиумдарды алмаштыруу	Бюджеттик	2022-2027
Бул Программаны ийгиликтүү ишке ашыруу үчүн ошондой эле заманбап талаптарга жооп берген жабдууларды сатып алуу зарыл:			
1	Мебелдер менен жабдуу (парта, стул, шкаф ж.б)	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
2	Окуу кабинеттерин педагогика илиминин акыркы талаптарына ылайык жабдуу	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
3	Компьютердик класстар үчүн компьютерлерди жаныртуу	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
4	Окуу класстарындагы жана административдик кабинеттердеги эмеректерди этап-этабы менен алмаштыруу	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027

5	Мультимедиялык инсталляциялар	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
6	Спорттук жабдуулар, тренажерлор.	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
7	Интерактивдүү доскалар, 10 даана.	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027
8	Коопсуздук системасын өркүндөтүү. Видео байкоо орнотуу.	Бюджеттик, бюджеттен тышкаркы	2022-2027

Долбоорду ишке ашыруунун шарттары

Менеджмент тармагындагы Өнүктүрүү программасын ишке ашыруунун эң маанилүү факторлору болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- билим берүү уюмдарын жан башына каржылоого өткөрүү;
- акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарынын чөйрөсүн кеңейтүү;
- мектептин административдик структурасынын социалдык бөлүгүн жакшыртуу

Натыйжаны баалоо критерийи

Күтүлгөн натыйжа:

- Өнүктүрүү программасын ийгиликтүү ишке ашыруунун зарыл шарты катары материалдык-техникалык базаны олуттуу чыңдоо;
- «Заманбап билим берүү уюму катары мектептин имиджин жогорулатуу;
- билим берүү, кошумча билим берүү программаларын, анын ичинде илимий-техникалык багытты, балдар-өспүрүмдөр спортун ишке ашырууну камсыз кылуу үчүн шарттарды түзүү;
- антитеррордук коопсуздуктун, эмгекти коргоонун талаптарына жооп берген шарттарды түзүү.

Каржылоо

Бюджеттик, бюджеттик эмес (акы төлөнүүчү кошумча кызматтардан түшкөн кирешелер).

Өнүктүрүү программасын ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү

Күтүлгөн натыйжалар	Аткаруу критерийлери
Инновациялык ыкмаларды киргизүүнү эске алуу менен билим берүү процессинин түзүмүн жана мазмунун жаңылоо жолу менен көрсөтүлүүчү билим берүү кызматтарынын сапатын жогорулатуу	Окуучулардын билим алуу жетишкендиктеринин туруктуу оң динамикасы үчүн билим берүү кызматтарынын сапаты. Окуучулардын ата-энелеринин сурамжылоонун жыйынтыгына канааттануусунун жогорулашы
Жекече окуу маршруттары менен	Жеке билим берүү траекториясы боюнча

камтылган окуучуларды даярдоонун деңгээлин жогорулатуу	окуучулардын жетишкендиктеринин өсүшү
Методикалык кызматтын эффективдүүлүгүн жогорулатуу	Методикалык кызмат кадрларды тандоо, тарбиялоо маселелерин алда канча эффективдуу чечет, мугалимдерге узгултуксуз консультацияларды жургузөт, методикалык семинарларды дайыма уюштуруп турат.
Окуу процессин жана башкарууну андан ары маалыматташтыруу	Билим берүү процессинде жана башкарууда МКТ куралдарын колдонуу үлүшүн жогорулатуу
Билим берүү мүмкүнчүлүктөрүнүн тизмесин, социалдык жана билим берүү өнөктөштүгүн кеңейтүү	Мектеп билим берүү жана кызматташтыктын башка түрлөрү боюнча башка уюмдар менен кызматташуу тармагын түзөт
Окутуунун эффективдүү профилдик системасын түзүү	Конструктордук жана илимий иштердин формаларына тартылган, конференцияларга, башка деңгээлдеги сынакка катышкан жана жеңүүчү болгон окуучулардын санынын өсүшү
Долбоордук иш-чараларга изилдөө жана иштеп чыгууларды өнүктүрүү	Таланттуу балдарды окутуунун, колдоонун жана коштоонун натыйжалуулугунун төмөндөшү жана интеллектуалдык жана чыгармачылык жетишкендиктеринин натыйжалуулугун жогорулатуу
Окуу чөйрөсүн өзгөртүү мектептин материалдык-техникалык ресурстарын заманбап окуу компьютердик жабдуулар жана программалык камсыздоо менен толуктоо	Заманбап билим берүү МКТ жабдууларынын жана программалык камсыздоонун үлүшүн көбөйтүү

Билим берүүнүн күтүлгөн натыйжалары:

- Окутуу сапатынын туруктуу деңгээли.
- Туруктуу окуу мотивациясы.
- Окуучулардын өзүн-өзү сыйлоосун жогорулатуу.
- Мектепке карата позитивдүү мамиле.
- Негизги компетенцияларды өнүктүрүү (чыгармачыл ой жүгүртүү, маалыматтык жана коммуникативдик компетенциялар, долбоордук, социалдык, изилдөө);
- Окуучулар жана мугалимдер үчүн толук МКТ сабаттуулугу;
- Презентацияларды өз алдынча даярдоо жана айкындык үчүн компьютердик технологиялар боюнча сапаттуу билимге ээ болуу;
- Белгилүү бир билим берүү темасын изилдөө үчүн виртуалдык лабораториялардын мүмкүнчүлүктөрүн колдонуу менен онлайн режиминде сабактарды өткөрүү;
- Өзүңүздүн веб-баракчаңызды түзүү жана билим берүүчү интернет форумдарга сабаттуу катышуу мүмкүнчүлүгү;
- Сунушталган интернет-ресурстардын көптүгүнө кире билүү маанилүү, бул өз алдынча билим алууга мүмкүнчүлүк берет.

- Окуучулардын маданиятынын деңгээлин көтөрүү, патриоттуулукка тарбиялоо жана активдүү жарандык духун калыптандыруу.

Педагогикалык, илимий-методикалык натыйжалар:

- Заманбап билим берүү технологияларын өздөштүрүүнүн жогорку сапаты жана кесиптик демилгелердин пайда болушу жана аларды мектепте инновациялык программаларда жана долбоорлордо ишке ашыруу.
- Адаптивдик мектептин компиенциясын ишке ашырууну камсыз кылуучу методикалык жана дидактикалык материалдар.
- Педагогикалык кадрлардын билим берүүдөгү инновациялык мотивациясынын динамикасы.
- Уюштуруу жагынан
- Инновациялык иштеп чыгуулар менен мугалимдердин үлүшүн көбөйтүү.
- Техникалар башкаруунун натыйжалары
- Билим берүүнү жаңылоонун негизги маселелеринде жана өнүктүрүү программасын ишке ашыруунун багыттарында квалификациясын жогорулаткан мугалимдердин үлүшүн көбөйтүлдү.
- Билим берүүнүн сапатын баалоо жана мониторинг жүргүзүү системасын түзүү.

Программаны ишке ашырууну башкаруу механизми

1. Ар бир багыт боюнча анын аткарылышы үчүн жооптуу жумушчу топтор түзүлөт.
2. Программаны жалпы координациялоо функциясын мектептин педагогикалык кеңеши ишке ашырат.
3. Максаттуу программаларды ишке ашыруу боюнча иш- чаралар жылдык иш планынын негизи болуп саналат

Өнүгүү программасын каржылык камсыздоо

- Муниципалдык тапшырманы аткаруу үчүн норматив боюнча бюджеттик каржылоо;
- Бюджеттен тышкаркы фонддор;

Өнүктүрүү программасын ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү

Программанын аткарылышын контролдоо педагогикалык кеңешке жүктөлсүн. Администрация, педагогикалык жамаат, окуучулар жамааты, ата-энелер коомчулугу, социалдык өнөктөштөр Программаны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планынын аткарылышынын жүрүшүнө талдоо жүргүзөт жана аны оңдоо боюнча педагогикалык кеңешке сунуш киргизет, маалыматтык жана илимий-методикалык жактан камсыздайт. Программаны ишке ашырууга колдоо көрсөтүү.